

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

† Nicolau Popea.

Episcopul Caransebeșului.

Biserica noastră gr.-ort. română din Ungaria și Transilvania e în doliu. Unul din Arhieriei ei, venerabilul prelat *Nicolau Popea*, episcop al diecezei Caransebeșului, a închis ochii pentru totdeauna, Sâmbătă după amiază, la orele patru.

Înainte numai cu câteva zile ne venise vestea despre înbolnăvirea gravă a înaltului nostru dignitar bisericesc, pe care l'știam până aci aflător în raportul șiantar multămitoare, și având în vedere etatea înaintată a fericitului în Domnul, care era trecut de 82 de ani, știrea ne-o cauzat mare îngrijorare și temere. Și neliniștea noastră a fost motivată, pentru că cu tot fizicul cel tare și oțelit al decedatului episcop, corpul său n'a mai putut să reziste boalei care l-a cuprins, și în câteva zile s'a stins, ca lumina suflată de adierea vântului. A lăsat în văduvie dieceza Caransebeșului, după ce așa a bineplăcut lui Dumnezeu să cheme la sine pe robul său și pe slujitorul său cel bun și harnic, pentru a l' așeza deadreapta sa, în lăcașurile de veci.

Va fi contribuit, poate, la repentina stângere a vieții venerabilului episcop *Nicolau Popea* și întâmplările regretabile din urmă din dieceza Caransebeșului, cari îl vor fi amărât mult și-l vor fi înduioșat, cu toate că fericitul în Domnul cu inima liniștită a putut să-și închidă ochii pe vecie, nesimțindu-se vinovat întru nimica pentru crearea unor stări de lucru, devenite intolerabile în dieceza Caransebeșului mai mult în urma împrejurărilor și a zilelor grele prin cari trecem, decât din vina oamenilor.

Liniștit și mângăiat a putut să închidă ochii pentru totdeauna episcopul *Popea*, pentru că trecutul său, activitatea sa, zelul său cu care și-a servit neamul și biserica, îl imunează față de ori ce învinovățire. Prin munca sa decedatul și-a creat singur un loc de onoare în istoria neamului nostru și neuitat are să rămână pentru totdeauna numele său. Stâlp puternic al ortodoxiei, apostol și puterător înfăcărat al culturii poporului român, scrutător isteț al trecutului atât de trist și neguros al bisericii noastre ortodoxe: toate a fost fericitul arhieriu, și viața întreagă a muncit în aceste direcțiuni, fiind totdeauna cu mintea și cu inima la loc.

Luptă dreaptă a luptat și vrednic s'a făcut de odihna la care a fost chemat acuma din partea dreptului judecător, în fața căruia se poate prezenta cu frunte senină.

Dorim binemeritată odihna sufletului celui trecut la vecinicie, care amăsurat faptelor mari și multe să-vârșite în lumea aceasta trecătoare, așezat va fi acolo unde toți dreptii se odihnesc!

Episcopul *Nicolae Popea* s'a născut în 17/29 Februarie 1826 în Sa-

tulung. Clasele liceale le-a terminat în Brașov și Blaj, iar dreptul în Cluj și teologia în Viena. La începutul erei absolutiste a intrat pe cariera administrativă, dar după moartea mult regretatului Pantazi, Arhiepiscopul și Metropolitul Șaguna l-a îndemnat se îmbrățișeze cariera preoțească și l-a angajat ca secretar consistorial și profesor de teologie. Intrând în cinul monahal, a fost înaintat la rangul de protosințel, apoi arhimandrit, vicar arhiepiscopesc, rămânând până la moartea lui Șaguna mâna dreaptă a acestuia și omul seu de absolută încredere. A fost vicar arhiepiscopesc și sub fericitul metropolit *Miron Romanul*, până la alegerea sa de episcop pentru dieceza Caransebeșului, întâmplată în anul 1889. A condus deci această diecesă, acum văduvită, cu tact și înțelepciune, ca episcop al ei, 19 ani întregi.

Fericitul în Domnul a lucrat mult pentru ridicarea bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, și a luat parte la toate mișcărilor ei culturale, iar mai înainte și la luptele politice naționale ale Românilor din statul ungar. A fost deputat în dieta transilvană dela Sibiu din anii 1863/4 și a fost trimis din partea acesteia și în senatul imperial dela Viena. În ambele înalte corporațiuni a luat parte activă la discuții, rostind mai multe vorbiri remarcabile. A presădat conferința națională din Sibiu ținută la anul 1878 și a fost ales atunci președinte al comitetului central permanent național, având se conducă în aceasta calitate a sa și conferința națională dela Sibiu din anul 1881.

Pe terenul literar s'a făcut remarcabil prin scrierile următoare: „Vechea Metropolie a Românilor din Transilvania și Ungaria“, opă apărută la 1869, apoi „Biografia Arhiepiscopului și Metropolitului Andreiu baron de Șaguna“, opă premiată din partea consistoriului arhidiecezan din Sibiu, și „Memorialul“, colecție de acte și documente. Academie Română din București, pe baza activității sale literare din trecut, l'a ales în anul 1900 membru ordinar al ei, în secția istorică. Vorbirea de recepțiune și-a ținut-o în anul următor 1901, vorbind cu multă competență și căldură despre Șaguna, viața și activitatea sa.

Imediat după primirea tristei știri, I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Meșianu* a trimis telegramă de condolență consistoriului din Caransebeș și rudeniilor decedatului episcop, cari în momentul catastrofei se aflau toate în Caransebeș, și a recercat pe P. S. Sa Episcopul *Ioan I. Papp* al Aradului, se binevoiască a conduce actul înmormântării fericitului în Domnul, însărcinare, pe care Preasfințitul Domn Episcop al Aradului a primit-o cu multă bunăvoință. A luat apoi Excelența Sa măsurile necesare, ca Arhidieceza din Ardeal se fie reprezentată la înmormântare prin protopresbiterii *Demetriu Moldovan* din Sighișoara și *Vasile Domșa*

din Orăștie, și prin asesorii consistoriali *Pantaleon Lucaș* și *Victor Tordășianu*.

Din partea consistorului diecezan din Caransebeș s'a dat următorul comunicat despre tristul eveniment:

Preasfințitul Episcop al diecezei Caransebeșului

Nicolau Popea,

membru în casa magnaților țării, membru ordinar al Academiei Române, membru fondator al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, membru al Reuniunii învățătorilor gr.-or. români din dieceza Caransebeșului, membru al fondului de teatru etc. etc., împărtășit cu sfintele taine a trecut la cele eterne Sâmbătă în 26 Iulie la orele 3^{1/4} d. a. după un morb de 2 săptămâni în al 83-lea an al vieții sale. Consistorul diecezan cu cea mai adâncă durere aduce aceasta la cunoștința publicului. Rămășițele pământești ale învățăcelului iubit al marelui Andrei și neobositului lucrător pe terenul literar și administrativ se vor așeza spre vecinică odihnă în cimiterul gr.-or. român din Caransebeș Marți în 29 Iulie st. v. a. c. a. m. celebrându-se întâi sf. liturgie în biserica catedrală din loc. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Caransebeș, la 26 Iulie v. 1908. Consistorul diecezan.

Tâlcuirea „fericirilor“.

I. Fericiti sunt cei săraci cu duhul...

Intr'o casă mare au petrecut multă vreme mai mulți oameni împreună. De sudorile lor și de respirația lor se stricase aerul. În casă era o nădușală apăsătoare, atât de mare, încât răsufierea devenise foarte anevoioasă. Dacă mai rămăneau așa împreună, oamenii trebuiau să se înece. A fost deci de urgentă necesitate, să se deschidă ușile și ferestrele, pentru ca să intre în casă aer curat. Pentru a se face însă aceasta, a fost de lipsă să se înțeleagă și să se recunoască, că e stricat aerul din casă.

Intrați odată noaptea în asilele noastre de noapte, în închisorile arestanților, în asilul de sodali fără lucru, etc., unde se adună atât de mulți oaspeți de noapte, ori intrați iarna în colibele țărănești, în cari oamenii, găinile și vițelii cu purceii dorm împreună, și veți vedea, că un om atunci intrat în colibă abia poate să răsufle de aerul cel greu. Cei dinlăuntru sunt însă foarte mulțamiți și zic, că e bine așa, pentru că e mai cald.

Tocmai așa e și în viață. Generație de oameni a venit după generație, a venit și s'a dus, ca valurile mării, și fiecare a adus cu sine din fundul sufletului ei gunoial și murdăria pe care a avut-o, pentru a o arunca în viață. Răutatea a crescut atât de mare, cât muntele. Răutatea și nedreptatea au înficiaț

aerul atât de tare, încât omului cu suflet curat îi pare, că trebuie să se înece. Omul neobicit cu el abia poate să răsufle în apropierea lor, dar mulțimea cea mare de oameni s'a obicituit cu atmosfera grea, a prins chiar simpatie pentru acest aer stricat, e mulțamită și se bucură de viața ce o are.

Aceea ce trebuie deci să facem este, să devenim trezi, să ne desmetecim, să ne venim în fire, pentru ca să putem înțelege, cât de imposibil este să trăiască cineva în astfel de aer înădușitor, și că omul are trebuință de aer curat, care nouă ne lipsește, de aer curat, care în privința aceasta, suntem cerșitori!

De aici a mâncat Mântuitorul. Primul cuvânt pe care l'a adresat poporului în predica de pe munte a fost cuvântul despre *sărăcia spirituală a omului*. „Fericiti sunt cei săraci cu duhul, — zice Iisus Christos, — că acelora este împărăția cerurilor.“

Oamenii umblă în urma norocului. Vreau să trăiască după legile dreptății și au intențiunea să înființeze pe pământ împărăția lui Dumnezeu. Dar au ei destul *duh* pentru a o face aceasta? E suficientă puterea lor internă pentru săvârșirea unei astfel de munci?

Pe piatra goală nu cresc flori. Din vasul gol nu se poate bea nimica și nici un artist nu e în stare să clădească palate din — tină. Pentru toate se cere material potrivit și corăspunzător scopului. Avem deci destul *bine* în noi, avem o parte bună din viața cea bună? E destul de tare și solid în noi binele intern? Suntem noi în stare să înființăm între oameni împărăția lui Dumnezeu?...

Câte un lemn puternic și se pare că e întreg și sănătos, căci din depărtare auzi cum îi desmeardă vântul puternic și făloasele sale crengi, pline de frunze verzi. Dar apropiindu-te mai bine de el vezi, că trupina sa e găurită și putredă, prin urmare nu e de nici o trebuință. Să ne închipuim acum o pădure întreagă cu astfel de lemne! Multe lemne, dar zidirea totuși stă pe loc, pentru că lemnele nu sunt bune.

Să ne facem deci întâi singuri prețuirea potrivită. Să ne examinăm capitalul cu care purtăm negoțul în viață, pentru ca să aflăm, dacă ne ajung mijloacele, ca să putem înființa împărăția lui Dumnezeu între oameni? O astfel de examinare va scoate la iveală, că nu avem alta, decât prea multă mândrie, fudulie, încredere în noi, închipuire, dar adevărata noastră valoare intru adevăr nu e mare. Nu face de multe ori nici atâta cât face valoarea unui ban găurit. Dacă ar merge după vorbele noastre, am putea frânge în mâni cei mai puternici străjeri. Când vine însă treaba la fapte, nici un fir de paiu nu l' pot rupe degetele noastre. În realitate deci toți suntem *săraci cu duhul*, toți suntem lipsiți de puteri, ca cum am fi paralizați. Ne ținem de atleți, dar de fapt suntem mai

slabi decât paralizicul care 38 de ani a trăit fără a se fi putut mișca. De mulțori nu ne mișcăm nici noi viața întreagă nici măcar un deget pentru a face ceva plăcut lui Dumnezeu!

Dar morbositatea, slăbiciunile corporale ale omului formează răul cel mai mic. Omul poate să înceapă o cură sistematică, poate să ducă o viață regulată și să reînșănătoșează. Nefericirea cea mare e însă, că atunci când omul să crede sănătos, nu vrea să știe nimica de cură, și nici de schimbarea vieții sale. Aci apoi nu se mai poate ajuta. Omul trebuie să se înceie în noroiu. Tot mai tare se scufundă în noroiu, și el totuși crede că se află pe drumul cel bun și drept. Firește, că mai curând ori mai târziu, noroiul îi trece peste cap și l' astupă. Și totuși putea să fie, deși nu măntuit de tot, cel puțin îndrumat pe calea de scăpare, dacă la început, când a făcut primii pași, rămânea pe loc, pentru a se gândi și a înțelege, că el nu cunoaște drumul cel bun, pe care și până acuma l-a făcut ca și orbul, cu ochii închiși. În momentul în care bolnavul înțelege, că el e bolnav, începe numai decât, deși nu cu siguranță, dar cu multă probabilitate, însănătoșarea sa. De aceea se spune în evanghelie: „Fericiți sunt cei ce la timp au recunoscut, că sunt săraci cu duhul, pentru că a acelora e împărăția cerurilor.“

Cuvântul „sărăci“ are aici înțelesul următor: „Cei ce cerșesc“. Pentru că e mare deosebirea între omul sărac și între cerșitor. Săracul poate să nu aibă nimica și totuși se fie mulțămît cu soarta sa. În vechime a trăit, cum se știe, un filosof sărac, care locuia într-un butoiu. Și când l-a vizitat un domnitor și l-a întrebat, că ce dorință are, filosoful i-a răspuns: „Să te dai puțin la o parte din calea soarelui“. Filosoful era mulțămît cu situația sa și nu trebuia se roage pe nime pentru ceva. Cu totul altcum stă lucrul cu cerșitorul. Acesta-și poartă oasele din sat în sat, din oraș în oraș, cerșește pe la ferești, bate la uși, întinde mâna pe stradă și cere mila oamenilor. Acum, dacă și cei săraci cu duhul, adevărate cerșesc în cele spirituale, ar umbla și ar cere milă întru recunoașterea binelui și a adevărului, sigur că nu ar rămânea cu mâna goală, adevărat cu sufletul gol, ci vor găsi material folositor pentru înființarea împărăției lui Dumnezeu, — *in ei*, și în alți oameni.

Supărarea cea mai mare în lume

nu e aceea, că oamenii fac rele și că viața e plină de nedreptăți. E cu mult mai rea *nefășurarea* oamenilor față de *adevăr* și de *bine*, mulțămirea cu sine și mândria pentru propria viață pe care o duce omul. Oamenii s'au obicinuit de tot cu înădușala *morală* și rămân cu statornicie în aerul stricat. Fericiți sunt deci aceia, cari, în astfel de atmosferă *simțesc* aerul cel greu, simțesc, că în pieptul lor nu intră aer curat, pentru că sigur, că nu mai rămân în aerul inficiat, ci se doresc afară, la lărgămintea liberă a dumnezeirii!..

E lucru foarte mare deci, a *recunoaște* sărăcia spirituală proprie, a *înțelege* cât de sărăcăcioasă e viața aceasta, căci acesta e începutul pocăinței, e primul pas spre o nouă viață senină!

Al doilea pas e acela, de a simți întreaga durere și de a plânge amar asupra propriei sărăcii spirituale, asupra sărăciei *morale*. Și de aceea e viața noastră atât de grea, pentru că luăm lucrurile prea pe ușor cu privire la propria noastră insolvență internă. Când suntem puși în situație de a perde avere, poziție, sănătate, ori pe ceice ne stau aproape dintre oameni și ne sunt prețioși, plângem, ne tânguim și jelim. Dacă însă cu trecerea anilor perdem inocența copilărească și curățenia sufletească, dacă ne pătam conștiința și ne despoiem de sentimentele cele mai bune ale noastre, de instinctele și nizuințele nobile, — perderile acestea nu ne cauzează nici o supărare, le purtăm cu inima liniștită, ca și cum ne-am fi despărțit, nu de ceva ce ne stătea foarte aproape și era lipit de inima noastră, ci de ceva străin și foarte îndepărtat.

În Moscva, în galeria de tablouri a lui Tretiakov, se găsește un tablou interesant. Ne arată un teren imens de mare, pe care zac în iarbă, unul lângă altul, mulțime de cadavre, mutilate în mod îngrozitor din partea inimicii triumfătoare. Sunt corpuri fără capete, cadavre fără nas, fără buze, fără urechi, altele iarăși în pielea goală și unele chiar cu pielea tăiată. Totdeauna când mă gândesc la tabloul acesta, îmi apare înaintea ochilor viața majorității oamenilor din țara noastră. Cu cât mai îndărât mergem în amintirile noastre din tinerețe, cu atât mai multe ni se par îngropate din visurile noastre dătătoare de speranță, cu atât mai multe ne sunt nizuințele cele nimice. Cum ni le-a mutilat viața, cum ni le-a batjocorit mâna cea dură și tirană!.. Odineoară erau vii și ne

vesteau fericire vie și curată, iar acum toate sunt duse, pierdute! Când ne gândim la ele, ni se pare că ne aflăm într'un cimiteriu, în care nu vede omul altceva, ori în care parte ar privi, decât numai cruci și motive, și sub fiecare din ele câte un cuget curat și câte un vis luminos! Și fericit e omul, care medită asupra acestor scumpe mormânturi ale visurilor curate, acum îngropate, și asupra sentimentelor bune, încete și nimicite, simte cum i se turbură ochii și se umplu de lacrimi. În sufletul unui astfel de om nu e totul pierdut. Lacrima caldă a compătimirii față de sine însuși și a durerii pentru marea sa *sărăcie spirituală* va spăla multă murdărie din aceea cu care viața a acoperit inima sa, și va muia și întări de nou inima sa, aproape impetrită. Unul ca acesta va regreta mult frumosul seu trecut. Va fi atras de nou spre adevăruri de mult uitate și ușor se poate întâmpla, ca lăsându-se de micile afaceri omenești, se sevrăscă încă ceva plăcut dumnezeieci, aflânduși în aceasta făptuire a sa liniștea sufletească și cea mai înaltă plăcere. De aceea zice Mântuitorul: *Fericiți sunt cei ce plâng, că aceia se vor mântui*“.

Dela „Asociațiune“.

Raportul general al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ către adunarea generală, convocată în Șimleu, la 7 și 8 August st. n. 1908.

Onorată adunare generală! De câte ori voim să recapitulăm activitatea ce a desfășurat o instituțiune noastră în cursul unui an, socotim că pentru o mai bună înțelegere și o mai dreaptă apreciere a ei, e bine să se accentueze problemele culturale cari ni se impun în vremea de estăzi spre rezolvare, prin o muncă unitară, stăruitoare și conștientă, să stăruim asupra problemelor, cari ne călăuzesc în conducerea Asociațiunii.

În cele următoare vom căuta să lămurim aceste probleme, indicând și mijloacele cu ajutorul cărora, în marginile puterilor de cari dispunem și în împrejurările în cari ne aflăm, putem spera să le apropiem măcar de o deslegare norocoasă.

Onorată adunare generală! Instituțiunea noastră, fiind susținută aproape numai de pătura cărturarăscă a neamului nostru, e foarte firesc, ca această pătură să aștepte, ca Asociațiunea să se îngrijască în primul rând de educația ei. Dacă cărturarii nostri ar putea să și câștige dela alte instituțiuni o cultură națională sistematică, care să o poată înălța la acel grad al civilizației și al conștiinței naționale de a jertfi neînsemnatele sume — cu cari contribuie la susținerea Asociațiunii — numai pentru răspândirea culturii între popor, bine înțeles că problemele instituțiunii noastre ar fi mai lămurite. N'ar trebui să ne gândim decât la aflarea mijloacelor celor mai potrivite pentru a veni

în ajutorul țărânimii. Cum însă cărturarii nostri în majoritatea lor simt, înainte de toate, necesitatea de a-și crea și desăvârși o cultură națională proprie, Asociațiunea nu poate renunța la educația acestora. Mai ales în împrejurările în cari trăim astăzi, e o datorie pentru Asociațiune să caute mijloacele cu ajutorul cărora și-ar putea împlini chemarea față de susținătorii ei.

Aceste mijloace deocamdată nu pot fi decât următoarele:

a) Publicarea unei reviste culturale-literare, la care vor colabora secțiunile științifice-literare ale Asociațiunii și care va fi condusă de secretarul literar. Din cauza lipsei mijloacelor materiale, nu va putea apărea, la început, decât de 4—6 ori la an.

Această revistă, care se va da gratuit membrilor fondatori, pe viață și ordinari ai Asociațiunii, va căuta să familiarizeze cărturărierea noastră cu problemele social-economice, cari se impun poporului nostru.

Tot pe paginile acestei reviste se vor putea aduna mărturii privitoare la trecutul nostru și se vor putea publica cercetările privitoare la istoria limbii și literaturii noastre.

Revista va căuta să țină în curent pe cetitori, cu ajutorul membrilor din secțiunile științifice literare, despre mișcarea culturală mai importantă dela noi și din România.

b) Al doilea mijloc de a contribui la educația cărturării noastre sunt conferențele, cari se vor aranja din centru, cu ajutorul membrilor din secțiunile științifice-literare. Aceste conferențe cu timpul se vor ține în fiecare centru românesc, parte cu ajutorul conferențiarilor din orașul respectiv, parte cu ajutorul conferențiarilor din alte centre. Conferențiarii cei mai buni vor colinda toate centrele românești și prin aceasta vor contribui foarte mult la solidaritatea intelectuală a cărturării noastre, a cărei necesitate o simțim cu toții. Aceste conferențe s'au și început deja, și dacă ele se vor continua și vor fi conduse din centru cu îndemănare, vor putea ține locul universităților populare, atât de cunoscute și atât de binefăcătoare în străinătate.

Din venitul acestor conferențe, după scăderea tuturor cheltuelilor, se va putea pune la dispoziție un fond de editură, sau se va spori fondul Barițiu, cu ajutorul căruia se va începe publicarea operelor literare și științifice ale scriitorilor nostri mai de seamă.

Prin mijloacele mai sus înșirate credem, că Asociațiunea noastră deocamdată își va putea împlini pe deplin datoria față de susținătorii ei.

Celelalte mijloace statorite în statute, fiind împreunate cu cheltueli mari de cari nu dispunem, trebuie să le amânăm până când vor veni vremuri mai bune, cari ne vor permite să răsucumpărăm întru toate intențiunile fondatorilor acestei instituțiuni.

Asociațiunea nu are însă numai îndatorirea de a răspândi și întări cultura națională între cărturari, ci mai ales cea de a munci pentru răspândirea învățării în popor, căci numai atunci poate fi socotită de o ocrotitoare dreaptă și bună, când se îngrijește deopotrivă de toate păturile sociale ale neamului nostru. Chiar și intențiunile întemeietorilor Asociațiunii

FOIȘOARĂ.

Din trecutul comunei Cacova.

(Prelegere populară ținută în Cacova la ad. generală a despărț. V (Săliște) al Asociațiunii în 6/19 Iulie 1908.

De Dr. Ioan Lupăș.

Oameni buni! Zelosul preot al acestei comune, părintele Hanzu, mi-a împărțit de câțiva vreme, că are de gând să scrie despre întâmplările, prin cari au trecut și despre împrejurările între cari trăiesc astăzi parohienii și consătenii săi. Mi-a spus, că ar dori să-și înceapă povestirea din vremuri mai vechi și s'o înșire până în zilele noastre, dar îi lipsesc cu desăvârșire știrile istorice despre viața din trecutul mai îndepărtat al satului său natal. De aceea m'a rugat să-i vin în ajutor, împărțându-i unele lucruri și știri vechi, ce voi fi putut culege în decursul cetirilor mele istorice. Ca de orice pornire bună, m'am bucurat de această hotărâre a părintelui Hanzu de a scrie despre trecutul și prezentul comunei Cacova și mi-am ținut de datorie să-i veni în ajutor, sprinzându-l în această lucrare folositoare. I-am promis deci, că îi voi împlini dorința, cu toate că știam, cât este de greu a afla știri istorice despre viața retrasă și tăcută a unui satuleț ascuns între dealuri. Am

început apoi să caut cu luare aminte prin cărțile de istorie, mai vechi și mai nouă, și prin unele hârtii rămase din bătrâni și am găsit câteva lucruri vrednice de știut, pe cari află de bine a le povesti aici, la această adunare populară, înaintea satului întreg, rugându-vă să urmăriți cu băgare de samă această povestire și să o întregiți apoi cu acele cunoștințe ale DV., cari au rămas din bătrâni și să păstrează și azi în amintirea poporului. Tot ce știți tot ce ați auzit dela înaintașii DV. trecuți acum la hodina de veci, să spuneți părintelui Hanzu, care la timpul său le va cuprinde în scris, înșirându-le frumos lângă aceste pagini.

A cerceta trecutul mai îndepărtat al satelor noastre este un lucru pe cât de frumos și folositor pe atât de greu. Căci viața oamenilor năcăjiți din aceste sate s'a strecurat sute de ani de-erândul în liniștea cea mai desăvârșită a bunelor datini bătrânești, în tăcerea ferită de sgomotul lumii mari, unde se desfășură întâmplările mai însemnate, pe cari istoria grăbește, și de an, și uneori zi de zi, a le cresta la răboșul său. Oamenii nostri dela sate au trăit veacuri întregi după aceleași obiceiuri, apucate din bătrâni. În viața lor smerită s'au petrecut foarte puține schimbări și prefaceri despre cari să ne fi rămas dovezi scrise, întâi fiindcă în vremile mai vechi nici întâmplările mai de samă nu eră cine să le vrednicească prin scrisoare, al doilea, chiar dacă ar fi fost, în

lipsa de întocmiri anume pentru păstrarea oricărei hârtițe de dai Doamne, în lipsă de cântălarii întemeiate, toate s'ar fi pierdut. Lucru ușor de înțeles: avem doar și azi atâtea sate, cari n'au alt arhiv pentru păstrarea peceților decât șerparul birăului!..

Și cu toate acestea, cât mai multe încercări trebuie făcute, pentru a înmulți cunoștințele noastre despre viața din trecut al oricărui sat românesc, ca să putem pătrunde deplin în istoria țărânimii române, deci a neamului nostru din țara aceasta. Căci după cum scrie cu atâta dreptate un mare învățat al vremii și neamului nostru, vestitul profesor din București d. N. Iorga, care a călătorit și prin satele acestea — „istoria Ardealului nostru e dela început chiar o istorie de țărani. De țărani cu pământ și fără, de țărani cu carte și fără carte, de țărani cari au muncit numai cu brațele, păstrând obiceiurile și înbogățind limba prin cântecele lor, și de țărani, cari au luptat ca moșneni și soldați, de țărani, cari s'au rugat lui Dumnezeu, după slova tipărită pentru binele, fericirea și — în fundul gândului uneori — pentru iertarea din robie a tuturor. O istorie de sate și de preoți e istoria Ardealului românesc. Ea trebuie să fie scrisă de noi, însă e mai greu a o scrie decât istoria unui sat. Sătenii nu fac letopisește pentru faptele juzilor și nu sapă pisani în lespezi de piatră întru amintirea acelor dintre dânșii, cari se întorc în pământul strămoșilor. Viața mo-

destă de acolo nu lasă alte urme decât durată, întărirea și înbogățirea neamului. Doar în vreo roscoală capătă satele o viață istorică propriu zisă.“)

Vom vedea, că cuvintele marelui învățat se potrivește de minune și la satul Cacova, despre trecutul căruia nu putem afla alte știri decât acelea, cari stau în legătură cu ținutul întreg, cu toate satele Mărginenilor. Toate satele acestea sunt mai vechi decât așezarea Sașilor în părțile noastre. Dovezi sigure însă nu avem despre începutul lor. Atâta se știe, că ele au fost din cea mai adâncă vechime sate plășești, adevărate sate de muni și locuitorii lor aveau datoria de a păzi plaiurile și hotarele țării. Toate erau grupate în jurul unei cetăți întărite, care eră așezată pe vârful unui deal înalt și purta numele de Salgo. Pentru apărarea acestei cetăți erau rânduiți plășii din aceste 5 sate românești: Săliște (Villa Magna Valachialis) Galeș (Villa Galli) Cacova (Villa Canori) Sibiel (Sibirium) și Vale (Vallia), adevărate Mărginenii, cari în schimb îndeplinirii acestui serviciu militar erau scutiți de alte dejdii, slujbe și greutăți, și aveau slobode pădurile și penelele munților, unde își puteau paște, nesupărați și nestrământați de nime, turmele lor.

(Va urma.)

*) Vezi: „Sate și preoți“ 1902 pg. 8—9.

erau să creeze mai mult o instituție, în cadrul căreia fruntașii luminați ai neamului să lucreze în deplină conștiință a chemării lor pentru lămurirea culturii în popor, pentru a-i îmbunătăți mijloacele de existență.

Programul întemeietorilor Asociațiunii își așteaptă și astăzi realizarea în cea mai mare parte a lor.

În împrejurările de astăzi, în situația grea în care ne găsim, după părerea noastră singurile mijloace cu care putem veni în ajutorul țărânilor deocamdată sunt următoarele:

a) Publicarea în fiecare lună a unei broșuri din biblioteca populară a Asociațiunii, care se va trimite gratuit bibliotecilor Asociațiunii și membrilor ajutatori. Aceste broșuri vor înlocui publicațiunea periodică populară „Țara Noastră”, pe care o începuse Asociațiunea în anul trecut și pe care din motive independente de voința ei a trebuit să o sisteze.

Prin aceste broșuri se creșterea înțelesul tuturor și de oameni specialiști se vor populariza cunoștințe din toate ramurile: literatură, istorie, economie, comerț, industrie, etc. Informațiunile amănunțite asupra acestei biblioteci se găsesc și în raportul secretarului literar către ședința plenară a secțiunilor științifice-literare din 1908.

b) Pe lângă bibliotecă se vor continua prelegerile populare la sate, cari și până acum au fost foarte bine primite de țărâni și cari în unele părți, unde s'au ținut regulat, au avut rezultate destul de multumitoare. Pentru a se putea ține sistematic în toate despărțimintele, comitetul central s'a gândit să angajeze și un agronom, care să fie conferențiarul permanent al „Asociațiunii” și să cutriere rând pe rând despărțimintele, ținând prelegeri și dând îndrumări conferențiarilor de astăzi.

c) Nu vom putea cuceri însă poporul pentru o înaintare culturală, decât atunci când vom reuși să înmulțim numărul științitorilor de carte. Spre acest scop în cadrul Asociațiunii credem că se vor putea începe cu mult succes cursuri pentru analfabeți, pe cari unele din despărțiminte le-au și început deja. O parte din suma destinată pentru prelegerile populare o vom întrebuința, fie ca premii, fie ca retribuție, pentru învățătorii cari în cursul iernii viitoare vor ține asemenea cursuri.

Cu ajutorul unui asemenea program de muncă nădăjduim, că „Asociațiunea” noastră în scurtă vremea își va rescumpara o parte însemnată din îndatoririle pe cari i-le impun statutele și interesele culturale ale neamului nostru. Pentru a putea duce la bun sfârșit o asemenea activitate, înainte de toate se cere, ca toți cei chemați să lucreze în cadrul „Asociațiunii”, să desfășoare o hărnicie neînteruptă, conștientă și energică.

De aceea facem din nou apel la cărturărirea noastră să se grupeze într'un gând în jurul „Asociațiunii”, pentru a putea sărbători în curând deodată cu vârsta semicentenară și triumful idealului scris pe flamurile de muncă ale primei noastre instituțiuni culturale.

(Va urma).

Nr. 8565 Școl. 1908.

Concurs.

Din fondurile arhidiecezane cu finea anului școlar 1907/1908 au devenit vacante următoarele stipendii:

I. Din fondul Francisc Iosif 4 stipendii de 100 cor. și unul de 120 coroane.

II. Din fundațiunea Colegea 3 stipendii câte de 120 coroane.

Pentru conferirea acestora să publică concurs cu termen până la 15/28 August 1908.

Cererile de concurs sunt a să înainta la consistoriul arhidiecezan în termenul indicat, însoțite de următoarele documente:

- carte de botez,
- testimoniu școlar,
- testimoniu de paupertate,
- alte documente recomandătoare.

Cererile intrate după expirarea termenului indicat nu să vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința senatului școlar ținută la 17 Iuliu 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Convocare.

Adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din Mediaș și giur”, conform conlușului comitetului din 23 Iuliu

1908 st. n., se va ține în acest an în 30 August st. n. 2 oare după amiază în școala gr. cat. din Mediaș, cu următorul

Program:

- Deschiderea ședinței prin prezidiu.
- Verificarea membrilor.
- Raportul comitetului.
- Raportul de casă.
- Alegerea unei comisiuni pentru censurarea rapoartelor de sub p. 3 și 4.
- Alegerea unei comisiuni verificatoare.
- Eventuale propuneri.
- Inchiderea ședinței.

La care a participa sunt invitate toate femeile române din Mediaș și giur, pe stimatele doamne membre și toți sprigunitorii intereselor de progres a reuniunii acesteia.

Mediaș, 1 August 1908.

Maria Moldovan
prezidentă.

Maria Necșiu
secretară.

NOUȚĂȚI.

Tălcuirea „fericirilor”. Seria de articole interesante, cu a căror publicare începem astăzi sub titlul acesta, sunt datorite condeiului învățatului preot rusesc G. S. Petrov. Atragem atențiunea cetitorilor asupra lor.

Adunări populare. În ziua de 16 August nou, Duminică, vor ține următorii deputați români întruniri publice cu alegătorii lor: Dr. Alexandru Vaida-Voevod în Jghiu. Va fi însoțit de deputatul Dr. Iuliu Maniu. Deputatul Dr. St. C. Pop în Șiria. El va însoți deputatul Vasile Gol-diș. Deputatul Dr. Ioan Suciu în Boroșineu. Va fi însoțit de deputatul Vasile Damian. Deputatul Dr. George Popovici în Lugoj. Va participa și deputatul Coriolan Brediceanu. Deputatul Vasile Lucaciu în Vașcu. Va fi însoțit de deputatul Dr. Ștefan Petrovici. În ziua de 19 August n. sârbătoarea schimbării la față se țin apoi următoarele adunări populare. În Cuvin, darea de seamă a deputatului Vasile Gol-diș, cu participarea deputatului Dr. St. C. Pop. În Beiuș darea de seamă a deputatului Dr. Vasile Lucaciu. Va fi însoțit de deputatul Dr. Teodor Mihali. În Brad darea de seamă a deputatului Vasile Damian, cu participarea deputatului Dr. Ioan Suciu. În Zorlențul mare darea de seamă a deputatului Dr. Ștefan Petrovici, cu participarea deputatului Dr. George Popovici. În Vinț darea de seamă a deputatului Dr. Iuliu Maniu, însoțit de deputatul Dr. Alexandru Vaida-Voevod. În Orăștie darea de seamă a deputatului Dr. Aurel Vlad, însoțit de deputatul Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

Cum va fi dreptul de alegere? Ziarul vienez „N. F. Presse” crede a ști, că drept de alegere vor avea, după proiectul de lege al ministrului de interne, conte Andrassy, cei ce știu ceti și scrie în limba lor, *ur voi*, cei ce plătesc o anumită dare ori au anumite pregătiri, două voturi, iar trei voturi primesc cei ce plătesc dare multă, ori au pregătiri mai înalte. Votarea nu va fi secretă, ci publică, după comune, iar unde comunele sunt mici, după cercuri. Cercurile electorale vor fi arondate de nou și vor fi înmulțite cu 30. Proiectul de lege va fi prezentat dietei cel mult în 22 Octombrie n. c.

Dela Șimleu. Adunarea generală a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” ținută Vineri și Sâmbătă în Șimleu a decurs în cea mai bună ordine. A participat lume multă, inteligentă și popor. Ședințele au fost conduse de viceprezidentul „Asociațiunii” domnul Andreiu Bărsan, membru al „Academiei Române”, căruia i s'au făcut ovățiuni și primire frumoasă pretutindenea. Din Sibiu au participat la adunare domni P. Cosma, Dr. L. Lemeny, Oct. C. Tăslăuanu, Romul Simu, și I. Vătășan.

† Anton Rudini, fost ministru prezident al Italiei, a decedat, în etate de 69 ani.

La mormântul lui Bănuțiu. Peregrinajul la mormântul lui *Simeon Bănuțiu*, proiectat din partea Românilor din Șimleu, cu ocaziunea ținerii adunării generale a Asociațiunii, nu s'a putut face, fiindcă a fost oprit din partea autorităților locale.

Procesele politice. A apărut în Viena o broșură a lui *Scolus Viator*, pseudonimul unui publicist englez, despre „persecuțiunile politice din Ungaria.” Se arată în broșură cu date autentice, cum dela 1886 până la 1908 au fost condamnați în Ungaria pentru agitație în contra naționalității maghiare 885 de Nemaghiari la 218 ani 6 luni și 24 zile temniță și la 138,402 coroane amendă în bani. Dintre cei condamnați 508 au fost Slovaci 357 Români, restul Sârbi, Ruteni și Germani.

† Isidor Blaga, preot ort. român în Lancrăm, membru în comitetul de supraveghere al „Sebeșanei” din Sebeșul-săseș, după lungi și grele suferințe, în etate de 57 ani a decedat în 5 August a. c. 10 oare seara. Rămășițele pământești ale decedatului au fost depuse spre vecinică odihnă Sâmbătă la 8 August a. c. la 2 oare d. a. în cimiteriul gr.-or. din Lancrăm. Odihnească în pace.

Manevrele. În Ungaria se țin manevrele cele mari de toamnă din 15 până în 18 Septembrie n. Vor fi conduse de moștenitoriul de tron Arhiducele *Francisc Ferdinand*. Cuartirul general va fi în Vespriș, unde Maiestatea Sa Regele sosește în 14 Septembrie, pe când Moștenitoriul de tron își va avea cuartirul în Hajmáskér. Vor participa la manevre trei corpuri de armată, din Pojon, Budapesta și Zagreb, cu homvezmea de pe teritoriul acestor trei corpuri. Puterile europene streine vor fi reprezentate la manevre prin ofițeri anume trimiși ca se asiste la ele.

La fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu a mai intrat suma de 1 cor. 32 bani, întru memoria repozatei Maria Moldovan din Sibiu, prin Nicolae Brădean.

Cripta Habsburgilor. Se știe, că membrii casei noastre domnitoare vin îngropați în cripta familiară de sub biserica capușinilor din Viena. Fiind cripta aproape plină, s'a plănuit acum lărgirea ei, și în scopul acesta s'au compus deja planurile necesare, după cari lucrările se vor începe numai decăt, pentruca până la finea lui Octombrie se fie terminate. În criptă se află până acuma 132 de sicrie. Primul mort îngropat aici a fost împărăteasa *Ana*, decedată în 15 Decembrie 1618, al doilea, soțul ei *Matia II*, mort în 20 Martie 1619. Cel din urmă mort, al cărui sicriu a fost așezat în cripta aceasta, este *Ferdinand*, Mareduce de Toscana.

Maiestatea Sa Regele a trimis din caseta proprie patru mii de coroane pentru cei arși din comuna Tapoleza (unde în urma unui incendiu a ars aproape întreaga comuna) și 1500 cor. pentru cei arși din comuna Alsódomonya.

Țesături românești. Cetim în „*Libertatea*” că Alteața Sa, Arhiducele *Leopold Salvator*, care a călătorit săptămânile trecute prin Ardeal, a comandat la atelierul din Orăștie al „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoara” o mulțime de țesături și cusături naționale, la a căror confecționare se lucrează deja cu mare zor.

Prima comună bisericească gr. ort. maghiară. Ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică a decretat zilele trecute, că biserica gr. ort. din Szentes e de aci încolo biserică gr. ort. maghiară, cu limba liturgică exclusiv maghiară, care e totodată și limba de administrație internă a acestei comune bisericești. Conducerea parohiei se încredințează unui comitet de zece, compus dintre membrii comunei bisericești, asupra căruia dreptul de supraveghere îl exerciază comitatul, respective vicecomitele comitatens. Comitetul a fost îndrumat să-și compună un statut de organizare, pe care va avea să-l prezinte prin vicecomitele comitatului ministrului spre aprobare. Ministrul pune în vedere în hotărârea adusă în chestia aceasta luarea de dispoziții cu privire la organizarea bisericeii independente gr. ort. maghiare din partea legislațiunii, ceace e de înțeles așa, că se va înființa o episcopie independentă gr. ort. maghiară. Iată confirmarea celor spuse în primarticolul nostru din numărul trecut!

De nou pedepsit. Judecătoria cu jurați din Paris a condamnat de nou ziarul „*Matin*” pentru publicarea unui articol calunios la adresa fostului ministru Choumieu, și anume, la 500 franci amendă în bani, 500.000 franci despăgubire și la publicarea sentinței de condamnare în 200 de ziare. Pedepsa a fost dictată editurii ziarului, pe când autorul articolului a fost achitat.

Colera. Din guvernamentul Astrakan se semnalează alte 31 casuri de coleră, dintre cari 24 au fost terminate cu moarte. În orașul Carysin s'au ivit 96 casuri, dintre cari 55 terminate cu moarte, iar în Sasator au fost 19 casuri de îmbolnăvire cu două casuri de moarte.

Balonul Zeppelin. De treizeci de ani lucrează baronul Zeppelin la inventarea unui balon, cu care să se poată face călătorii sigure prin aer, și după multă trudă și cu mari cheltueli i-a succés în fine a construi un balon, cu care a făcut mai multe excursiuni prin văzduh. Zilele trecute a dat proba cea mare, începând foarte bine, dar terminată în mod tragic. O vijelie a sguđuit adevărat naia din care se dirigea balonul și motorul, în urma sguđuirei, a explodat, iar balonul a luat foc și în câteva minute a fost mistuit de flăcări. Oamenii din balon se scoborăseră ca ajutorul funiilor, astfel că afară de câteva răniri, mai mari ori mai mici, altă nenorocire nu s'a întâmplat. E destulă nenorocire însă arderea balonului, nimicirea unei opere la care s'a lucrat atăta vreme și care a consumat sume enorme. Printre Germani e mare indemnul de a aduna suma trebuincioasă cu care baronul Zeppelin să-și poată construi un nou balon. S'a făcut chiar și în parlament propunere în privința aceasta și s'au adunat și până acuma bani mulți.

Cărți și reviste.

Editura „*Minerva*” din București a mai scos de sub tipar următoarele cărți de valoare: *România pitorească*, cu ilustrațiuni după tablourile lui *Grigorescu*, de Al. Vlăduță. Prețul 1 leu și 50 bani exemplarul. *Caleidoscopul lui A. Mirea*, publicat de D. Anghel și St. O. Iosif. Prețul 1 leu 50 bani. Se pot comanda și prin librăria arhidiecezană din Sibiu. La cerere editura trimite gratuit catalogul tuturor cărților editate până acuma din partea institutului de arte grafice și editură „*Minerva*” din București. Adresa: Bulevardul Academiei 3.

Concurs.

Pe baza statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania sub nr. protocolar 136 din 1888 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Bistrița.

Fiitorul protopresbiter va fi totodată și paroh în locul central al tractului, adevărat în parohia Bistrița.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele parohiei de clasa I-a Bistrița, statorite în coala B. din întregirea dotațiunii dela stat.

2. Venitele protopresbiterale, anume: salariul din dotațiunea statorită din fondul „*Rudolfin*” cu adausul de salariu din repartitiunea parohiilor din protopresbiterat.

3. Taxele ce incurg pentru vizitarea parohiilor tractuale și pentru alte funcțiuni speciale.

Concurenții au se documenteze cualificațiunea prescrisă în conlucul congresual nr. 111 din 1888.

Concursele instruate cu toate documentele necesare să se subștearnă la Preaveneratul Consistor Arhidiecezan în termen de 30 zile computate dela prima zi ce urmează după publicarea acestui concurs în ziarul „*Telegraful Român*”.

Deodată cu concursese concurenții să aștearnă și o tabelă de cualificațiune după rubricese indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter §. 12. Concursele intrate după expirarea termenului indicat nu se vor lua în considerare. Bistrița, din ședința comitetului protopresbiterat al tractului Bistrița, ținută la 22 Aprilie 1908.

Prezid.:
Vasile Balan
adm. ppresb.

Notarul:
Simeon Pahone
inv.

Nr. 643/908

[223] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători dela școlile profesionale gr.-or. române din **Oprea-Cârțișoara și Streza-Cârțișoara**, protopresbiteratul gr.-or. al Avrigului, se scrie prin aceasta concurs cu termen până la 15/28 August 1908.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi de învățători sunt salariul anual de câte 600 coroane, cuartir și lemnele necesari pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să-și subțeară cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la subscrisul oficiului protopresbiteratului gr.-or. al Avrigului (poșta, Avrig, felek, Szebenvarmegye) până la termenul susindicat.

Avrig, 22 Iulie, 1906.

Oficiul protopresbiteratului gr.-or. al Avrigului.

Ioan Căndea
protopresb.

Nr. 560/1908.

[224] 1—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc la școala confesională gr.-or. română din parohia **Pașca** protopresbiteratul Unguraș, se scrie concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român.”

Salariul anual este de 1000 coroane, din care 300 cor. prin repartiție dela popor, 100 cor. din venitul cantoral și 600 cor. din ajutorul de stat, ce se va cere după ce al ales va primi aprobarea Consiliului arhidiecezan și decretarea de numire, cuartir în edificiul școlii și folosirea grădinei școlare.

Doritorii de a reflecta la acest post au să înainte rugărilor instruite conform normelor din vigoare la subscrisul oficiului protopresbiteratului în termenul deschis, având înainte de alegere a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, având alesul a funcționa și ca cantor.

Fizeș-Sânpetru, 22 Iuliu (4 August) 1908.

Oficiul protopresbiteratului gr.-or. român al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresb.

Nr. 292/1908.

[215] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școlile populare profesionale gr.-ort. române din comunele mai jos numite în protopresbiteratul Ilii, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Almaș-Seliște**, cu salariu de 600 cor. solvibili din darea cultului bisericesc în rate trilunare, cuartir, grădină și lemnele necesare pentru foc.

2. **Brășau**, cu salariu anual de 600 cor. din darea cultului bisericesc, locuință în edificiul școlii, 1/4 jug. grădină de legumi și lemnele necesare de foc.

Fiitorul învățător va fi și cantor pentru care va avea o remunerație deosebită.

3. **Certejul de jos** cu filia **Coaja**, cu salariu de 600 cor. din darea cultului bisericesc, cuartir și lemnele necesare.

4. **Gialac**, cu filia **Dabești**, cu salariu de 600 cor. solvibili din darea cultului bisericesc, cuartir în natură, 1/4 jug. grădină și lemnele de foc.

5. **Godinești** și **anume: 550 cor.** din darea cultului bisericesc, și 50 cor. din folosința unei grădini, cuartir în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

Fiitorul învățător va fi și cantor pentru care va avea o remunerație deosebită.

Pentru urcarea salariilor cu 1 Iuliu 1910 să va cere ajutor dela stat.

Quincenalele la aceste posturi să compută numai după anii serviți la respectiva școală, după instituirea definitivă.

Aleșii învățători primesc pre lângă alte îndatoriri să cânte cu elevii Duminecă și în sărbători la liturgie în biserică.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, să-și aștearnă cererile provăzute cu documentele prescrie subscrisului oficiului în termenul deschis și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică dexteritatea în cântări și tipic.

Ilii, la 15 Iuliu 1908.

Oficiul protopresbiteratului gr.-ort. român al Ilii în conțelegere cu comitetul parohial.

George Oprea
protopresb.

Nr. 538/1908.

[216] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școlile profesionale gr.-or. române în comunele aparținătoare protopresbiteratului Geoagiu se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Ardeu**, un post cu salariu din repartiție 202 cor., restul până la 600 cor. sub regulare, edificiul școlar se închiriază.

2. **Băcăinți**, un post cu salariu de 600 cor., cuartir, grădină și lemne de încălzit.

3. **Boiu**, un post cu salariu de 600 cor., din repartiție, edificiul școlar necorespunzător sub regulare, cuartirul asemenea, lemnele de foc în natură.

4. **Bulbu-Curpeni**, un post cu salariu de 600 cor., la ambele comune din repartiție, cuartir în edificiul școlii, grădină și lemne de foc.

5. **Cerubăcainți**, un post de învățător cu salariu de 600 cor., sub regulare din repartiție și ajutor. Cuartir în edificiul școlar și lemne de foc.

6. **Feredeu**, un post cu salariu de 140 cor., dela popor, restul până la 600 cor. sub regulare din eventual ajutor. Edificiul școlar se închiriază.

7. **Glod cu Nădăștia**, un post cu salariu de 600 cor., din repartiție și ajutor dela biserică. Cuartir, grădină și lemne de foc în natură.

8. **Homorod suseni**, un post cu salariu de 600 cor., pentru relut de cuartir și lemne 72 cor., eventual cuartir în natură. Școala comună în Homorod joseni p. u. Alkenyer.

9. **Mermezeu-Văleni**, un post de învățător cu salariu de 600 cor., repartiție pe popor din Văleni și Deal, relut de cuartir corăspunzător și lemne de încălzit.

10. **Porcurea**, un post de învățător cu salariu regulat de 200 cor., restul până la 600 cor., se va regula după alegerea învățătorului diplomat. Școală proprie. Cuartir în natură sau relut corăspunzător și lemne de foc.

11. **Valca-mare**, un post cu salariu regulat din repartiție 300 cor., și restul până la 600 cor., sub regulare. Edificiul școlar propriu cu cuartir în natură sau relut corăspunzător și lemne de încălzit.

12. **Voia**, un post cu salariu regulat de 160 cor., din repartiție pe popor, restul până la 600 sub regulare. Cuartir în natură eventual relut corăspunzător și lemne de foc.

13. **Rapolțul mic**, un post cu salariu de 480 cor., regulat din repartiție, restul până la 600 cor., sub regulare, asemenea și cuartir în natură și lemnele de foc sau relut corăspunzător.

14. **Uroi** cu filia **Cărpeneș**, un post cu salariu 480 cor., regulat din repartiție, relut de cuartir și restul de salariu până la 600 cor., sub regulare, lemne de foc în natură.

Quincenalele se compută la toate aceste posturi numai pentru anii serviți după instituirea definitivă a acestor școli, deci anii serviți la alte școli nu se consideră.

Cei aleși primesc pe lângă altele îndatorirea a instrui și conduce cu elevii în Dumineci și sărbători cântările liturgice în biserică, vor fi datori a prevedea învățământul în școala de repetiție.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor așterne cererile instruite cu documentele prescrie (Atestat de bottez și de școală, absolutoriu pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subscrisului oficiului, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare și în comună spre a-și arăta aptitudinea în cântări.

Orăștie, în 19 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiteratului tractului Geoagiu.

Vasile Domșa
adm. protopresb.

Nr. 408/908

[217] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școlile profesionale gr.-or. române în comunele aparținătoare protopresbiteratului Orăștie se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Binținț**, un post cu salariu de 600 cor. cuartir cu o odaie în edificiul școlar, grădină și lemne de foc în natură.

2. **Pișchinț**, un post cu salariu de 600 cor. și anume: 400 cor. din repartiție, un pământ arător prețuit în 120 cor., pășune și pădure prețuite în 40 cor., cuartir cu o odaie în edificiul școlii și lemne de încălzit.

3. **Petreni**, un post cu salariu de 600 cor. din repartiție pe popor, cuartir în edificiul școlii cu grădină și lemne de încălzit.

4. **Dâncul-mic**, un post cu salariu de 600 cor. din repartiție pe popor, cuartir în natură și relut 40 cor. și lemne de încălzit.

5. **Măgura**, un post cu salariu de 400 cor. din repartiție, restul de 200 cor. se va suplini ori prin ajutor ori prin repartiție suplimentară până la 1910, cuartir în edificiul școlii, grădină și lemne de încălzit.

6. **Tămășasa**, un post de învățător cu salariu votat dela popor cu 200 cor. și restul salariului e în regulare, școala închiriată. Există fond școlar și loc pentru nou edificiu de școală, dacă se va alege învățător cu diplomă se toate se vor regula.

Quincenalele se compută la toate aceste posturi numai pentru anii serviți după instituirea definitivă a acestor școli, deci anii serviți la alte școli nu se consideră.

Cei aleși primesc pe lângă altele îndatorirea a instrui și conduce cu elevii în Dumineci și sărbători cântările liturgice în biserică, vor fi datori a prevedea învățământul în școala de repetiție.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor așterne cererile instruite cu documentele prescrie (atestat de bottez și de școală, absolutoriu pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subscrisului oficiului, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare și în comună spre a-și arăta aptitudinea în cântări.

Orăștie, 19 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiteratului tractului Orăștie.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 391/908

[220] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Zarandului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Brad**, un post de învățător. Salariu anual 600 cor., cuartir în natură, re-

lut de lemne 60 cor. și relut de grădină 20 cor. până la finea anului 1908, ear dela 1 Iannarie 1909 salariu 1000 cor. cuartir în natură și relut de grădină 20 cor.

2. **Buceș**, salariu anual 600 cor. din repartiție 600 cor. ear 100 cor. din venitul cantoral, cuartir liber în edificiul școlii, folosirea grădinei și lemne de foc.

3. **București**, salariu anual 600 cor., dela biserică 525 cor. din repartiție 75 cor. cuartir, 1/4 jug. grădină și lemne de lipsă pentru încălzit.

4. **Crăciunești**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir în edificiul școlii, folosirea grădinei de legumi și lemne de foc.

5. **Grohot**, salariu 600 cor., 400 din repartiție și 200 dela biserică cuartir, grădină și lemne de foc.

6. **Luncoiu de Jos și Scroafa**, salariu 600 cor. din repartiție, folosirea grădini 1 jug. computată 100 cor. cuartir liber în edificiul școlii și lemne de lipsă la încălzit.

7. **Șesuri**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir liber grădină de legume și lemne de foc.

8. **Seliște-Trestie**, post ambulant, salariu anual 600 cor. din repartiție, cuartir, grădină și lemne de foc.

9. **Peștera**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir în natură și 40 cor. pentru lemne de foc din care are să se încălzească și școala.

Reflectanții la vreo unul aceste posturi vor avea a să prezenta în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Cel instituit va avea să propună religia, să țină școală de repetiție, să conducă în Duminecă și sărbători elevii la biserică și să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Petenții au să așterne în termen deschis cererile instruite conform normelor în vigoare.

Cei cu pracsă au să alature documente despre pracsă serviciului neîntrerupt eventual din ce motiv a întrerupt praxa.

Brad, la 16 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiteratului gr.-or. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasiliu Dămian
protopresb.

Făina lactată
NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență cafoarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărsăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Ingrijirea Copiilor” se poate avea gratuit de la
NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

(214) 1—10

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.în **Köbánya (Steinbruch)**se recomandă cu inzistență **P. T. Public.**

Se poate atestata în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 83— Sibiu — Nagyszeben.

APĂ MINERALĂ PHÖNIX
DIN BUZIÁS

Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

Ca apă de masă extraordinar de recreatoare.

Vindecă, împrospetează. **Recomandată de medici.**

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburile de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, precum și la catarale ale secrețiunii. — **Prospecte trimite la cerere administrația**

Direcțiunii băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdő.
(286) 71—100

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Cosma M., Album de țesături și broderii naționale 16—
— Modele de cusături românești caet I. —50
— Modele de cusături românești caet II. 1—
A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III à 1—